

Riktlinjer för investeringar i Knivsta kommun

Beslutsdatum: 2024-12-09
Giltighetstid: Tillsvdare
Dokumentansvarig: Ekonomichef

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Grundläggande regler för investeringar	3
Redovisningsprinciper vid investering.....	4
Investeringsprocessen	4
Beslut om investeringsplan i kommunfullmäktige.....	4
Igångsättningstillstånd och uppstart.....	4
Uppföljning	5
Aktivering av investering / projekt	5
Slutredovisning.....	6
Utrangering/försäljning av anläggningstillgång	6
Nedskrivning.....	6
Förändrad nyttjandeperiod.....	6
Inventering.....	7
Avskrivning.....	7
Internränta.....	7
Avskrivningstider	8
Förvaltning.....	9

Inledning

Kommunens ekonomi påverkas på både kort och lång sikt av investeringar och därför är det av vikt med utformande riktlinjer för investeringsprocessen.

Syfte

Riktlinjerna för redovisning av investeringar och investeringsprocessen syftar till att skapa effektivitet i den ekonomiska planeringen och resursutnyttjandet i Knivsta kommun. Målsättningen är även att förtydliga beslutsprocessen samt roller, ansvar och befogenheter i arbetsprocessen.

Omfattning

Dessa riktlinjer gäller för verksamheterna inom Knivsta kommun.

Grundläggande regler för investeringar

Kommunen följer den kommunala redovisningslagen och rekommendationer utgivna av RKR -Rådet för kommunal redovisning -gällande investeringar. En investering är en kapitalsatsning som får konsekvenser under en längre tid eftersom den skrivs av under hela nyttjandetiden. Följande kriterier ska vara uppfyllda för en investering:

Investeringsramar ska vara beviljade av kommunfullmäktige

Investeringen ska avse en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk, vilket betyder att den ska ha en nyttjandetid på 3 år eller mer.

Värdet på tillgången ska uppgå till ett väsentligt belopp. Med väsentligt belopp menas i Knivsta kommun att utgiften ska överstiga 1 prisbasbelopp.¹

Inventarier med en kortare nyttjandetid än 3 år eller där värdet uppgår till mindre än 1 prisbasbelopp kostnadsförs således i sin helhet vid anskaffningstillfället. Reparation och underhåll som syftar till att vidmakthålla tillgångens egenskaper bokförs som en kostnad den period de uppkommer.

Materiella tillgångar är fysiska tillgångar, till exempel mark, byggnader, maskiner, fordon och inventarier. Med immateriell tillgång avses en tillgång utan fysisk form, exempelvis programvaror, licenser etc.

För immateriella tillgångar gäller särskilda regler, dock ska nyttjandeperioden även i detta fall vara 3 år eller längre (tid överstigande 60 månader ska ske i samråd med externrevisor alternativt om det finns ett avtalsförhållande som styrker längre nyttjandeperiod).

¹ Gäller inte konst.

Redovisningsprinciper vid investering

Bedömningsfrågor uppstår i vissa fall, det kan exempelvis handla om avgränsningen mellan investering och reparation/ underhåll när inköp av inventarier har ett "naturligt samband" etc. Ledstjärnan i dessa fall bör alltid vara att ge en rättvisande resultatredovisning, d v s ge en så riktig bild av den ekonomiska situationen som möjligt.

Försiktighetsprincipen ska tillämpas, vilket innebär att en restriktiv hållning ska intas vid bokföring av investeringsutgifter, det bör finnas ett direkt samband mellan utgiften och det värdeskapande som projektet syftar till.

Väsentlighetsprincipen innebär att det finns rationella skäl att inte aktivera obetydliga belopp, utan dessa kostnadsförs direkt i samband med anskaffningen för att undvika onödig administration.

Investeringsprocessen

Investeringsprocessen innefattar följande delar:

1. Beslut om investeringsplan i kommunfullmäktige
2. Igångsättningstillstånd och uppstart
3. Uppföljning
4. Aktivering av Investering/ projekt
5. Slutredovisning

Beslut om investeringsplan i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fattar beslut om investeringsplan per nämnd och verksamhet/resultatenhet för kommande fyraårsperiod i samband med att budgeten fastställs för kommande budgetår. En värdering görs i budgetberedningen om investeringen kan genomföras och beviljande av investeringsramar samt eventuell utökad driftbudget. Om investeringen inte är finansierad så ska den normalt utgå alternativt flyttas till framtiden.

Igångsättningstillstånd och uppstart

Innan investeringar med en förväntad utgift från 10 prisbasbelopp (gäller både reinvestering och nyinvestering) genomförs ska ett igångsättningstillstånd/startbesked för projektet finnas. Detta gäller även beställningar som sker genom kommunala bolag. Igångsättningstillståndet syftar till att göra en kontroll om förutsättningarna har förändrats jämfört med när projektet budgeterades och som medfört andra prioriteringar. Beslutet om igångsättningstillstånd tas av respektive nämnd och ska anmälas till kommunstyrelsen.

För investeringar understigande ovanstående belopp beslutas igångsättningstillstånd på delegation av budgetansvarig chef. Detta gäller även beställningar som sker genom kommunala bolag.

Vid investeringar överstigande 10 prisbasbelopp ska en projektbeskrivning tas fram som underlag till beslutet om igångsättningstillstånd innehållande:

- Behovsanalys och mål
- Risk- och konsekvensanalys (för verksamheten och ekonomiskt). Även andra aspekter kan belysas såsom exempelvis Agenda 2030, digitalisering/innovation etc.
- Tidplan
- Investeringskalkyl

Investeringskalkylen ska innefatta samtliga utgifter och inkomster som är kopplade till investeringen, det vill säga såväl anskaffningsvärdet som personal, utbildning etcetera. Kalkylen bör även innehålla en känslighetsanalys, det vill säga hur kalkylen påverkas om man antar att till exempel en viss kostnad blir högre än beräknat. Det är viktigt att kalkylen även tydligt redovisar vilka konsekvenser projektet får i kommunens driftsbudget i form av kapitaltjänstkostnader, men även personalbehov, energikostnader, lokaleffektivitet etcetera. En investering påverkar kommande års driftkostnader bland annat genom kapitaltjänstkostnader i form av avskrivningar och ränta.

Uppföljning

Uppföljning av investeringsprojekt görs löpande i kommunens ordinarie uppföljningsprocess av verksamhetsansvarig och rapporteras i en sammanställd investeringsprognos till respektive nämnd.

Beviljade investeringsmedel är bundna till ett projekt och är ett utgiftstak. Överskott på ett investeringsprojekt får inte kvittas mot underskott på ett annat investeringsprojekt. Om det befaras att en investering inte kan genomföras inom beviljat anslag kan beslut om omfördelning av investeringsmedel inom nämnden tas av respektive nämnd. Om ingen möjlighet finns till omdisponering mellan nämndens projekt åligger det berörd nämnd att föra ärendet vidare till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan besluta om utökad investeringsram via omdisponering av kommunstyrelsens ej fördelade investeringsmedel, alternativt föra ärendet vidare till kommunfullmäktige för utökad investeringsram.

Aktivering av investering / projekt

När ett projekt har avslutats ska detta meddelas till Ekonomikontoret och aktivering ska ske. Avskrivning ska ske från den tidpunkt tillgången är färdig att tas i bruk. Om tillgången byts ut eller går sönder, helt eller delvis, tidigare än avskrivningstidens slut, medför det att hela det återstående värdet ska avskrivas direkt, dvs det ska bokföras som en kostnad samma år.

Slutredovisning

När investeringsprojektet är genomfört ska en slutredovisning tas fram för investeringar överstigande 10 prisbasbelopp. Redovisningen ska belysa både resultatet och projektarbetet. Större investeringar inom fastigheter och infrastruktur, ska återrapporteringen även lämnas till kommunstyrelsen för kännedom och på anmodan även redovisas.²

Projekteringskostnader för ett projekt som avslutas utan att intentionen med projektet slutförs ska betraktas som en driftkostnad (investeringsprojektet upplöses). Om projekteringen medför en fortsättning kan projekteringskostnaden inkluderas i investeringen eftersom den då anses ha ett värde.

Utrangering/försäljning av anläggningstillgång

Beslut om utrangering eller försäljning av lös egendom fattas enligt delegationsordning, under förutsättning att marknadsvärdet inte överstiger två prisbasbelopp. Om det är uppenbart att annan kommunal verksamhet skulle kunna ha behov av objektet ska detta stämmas av i kommunens ledningsgrupp innan försäljning sker till extern part verkställs. I de fall försäljning sker mellan kommunens förvaltningar ska priset utgöras av bokfört värde, det vill säga anskaffningsvärdet minskat med gjorda avskrivningar (i praktiken övertas anläggningstillgången och dess kapitaltjänstkostnader). Vid försäljning mellan olika juridiska personer inom kommunens samlade verksamhet gäller marknadsprissättning. Vid all försäljning till extern part ska bästa ekonomiska ersättning eftersträvas. Överstiger marknadsvärdet ett prisbasbelopp ska anbudsförfarande tillämpas. I annat fall krävs enbart skriftlig dokumentation av försäljningen. Försäljning till kommunens personal får inte ske. All planerad utrangering/ försäljning ska omgående skriftligen meddelas ekonomikontoret.

Nedskrivning

Har värdet på en anläggningstillgång varaktigt gått ned ska nedskrivning ske med det engångsbelopp som anses nödvändigt. En nedskrivning ska avse oförutsedda och kraftiga värdeminskningar. En nedskrivning ska belasta resultatet som extraordinär kostnad om den är av väsentlig storlek. I annat fall redovisas den bland avskrivningar. Nedskrivningar ska alltid motiveras av skriftlig dokumentation och kommer att prövas av ekonomichef innan beslut tas.

Förändrad nyttjandeperiod

Vid aktivering av en investering ska nyttjandeperioden för tillgången vara fastställd. Den ursprungliga nyttjandeperioden kan behöva ses över och om en ny bedömning avsevärt avviker från tidigare bedömning ska en korrigerande befintlig och framtida perioder justeras. Teknisk utveckling, minskad prestanda

² Rådet för kommunal redovisning, rekommendation R14

eller förändrat kapacitetsutnyttjande kan påverka nyttjandeperioden. Förändrad nyttjandeperiod ska alltid motiveras genom skriftlig dokumentation och kommer att prövas av ekonomichef innan beslut om förändring.

Inventering

Kommunens anläggningsregister ska innehålla anläggningstillgångar som är i bruk. Årligen ska anläggnings- och materiella tillgångar inventeras och säkerställa att bokfört värde är korrekt. Vid en differens mellan tillgångens värde och bokfört värde ska åtgärder genomföras för att tillgångens värde ska överensstämma med det bokförda värdet.

Avskrivning

I redovisningen används avskrivningar för att systematiskt fördela utgiften för en tillgång under tillgångens nyttjandeperiod, anledningen är att kommunens förbrukning ska ges en rättvisande bild under respektive redovisningsperiod. Om betydande delar av anläggningen har olika nyttjandetider ska olika avskrivningstider tillämpas. Denna metod kallas komponentavskrivning och används för större investeringsobjekt, såsom exempelvis fastigheter, gator etc. För tillgångar som inte minskar i värde görs ingen avskrivning. Som exempel på sådana tillgångar kan nämnas mark och konst.

Internränta

Internränta utgår på bokfört värde, d v s anskaffningsvärdet minskat med redan gjorda avskrivningar. Det betyder att en längre avskrivningstid medför högre total räntekostnad. Internräntan utgörs i normalfallet av den av SKR rekommenderade internräntan för varje enskilt år och framgår i kommunfullmäktiges budget för respektive år.

Avskrivningstider

Immateriella anläggningstillgångar	Antal år
System/plattformsutveckling	3 år
Programvara	3-5 år
Systemlicenser	Får ej överstiga kontraktstiden
Materiella anläggningstillgångar	Antal år
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	
Mark	Obegränsad livslängd
Kommunala verksamhetsfastigheter och övrig mark, byggnader och tekniska anläggningar	
<i>För komponentuppdelade fastigheter används följande komponenter:</i>	
Markanläggning	60 år
Stomme och grund	100 år
Stomkompletteringar	50 år
Värme / sanitet	50 år
El	40 år
Fasad	50 år
Fönster/dörrar	40 år
Köksinredning	30 år
Yttertak	40 år
Ventilation, styr, övervakning	25 år
Transport (hiss, m m)	25 år
För icke-komponentuppdelade kommunala fastigheter och övrig mark, byggnader och tekniska anläggningar används följande avskrivningstider	
Exploateringsmark som ej ska avyttras	Obegränsad livslängd
Civilförsvarsanläggningar	33 år
Bostadshus	50 år
Kajer, stenbryggor, broar, slussar	50 år
Stationsbyggnader, parkeringshus	50 år
Hallar	33 år
Master	20 år
Kommunala verksamhetsfastigheter, bättre kvalitet	50 år
Kommunala verksamhetsfastigheter, sämre kvalitet	5-10 år
Publika fastigheter	
Komponentuppdelade publika fastigheter:	
Väggkropp	75 år
Slitlager Trafikleder - ABS	8 år
Slitlager Trafikleder - ABT	5 år
Slitlager A-gata - ABS/ABT	10 år
Slitlager B-gata - ABS/ABT	20 år
Slitlager Gång- cykelväg	20 år
Slitlager trottoar	20 år

Slitlager Pendlarparkering	20 år
Kantsten	
Granit	30 år
Betongkantsten	5 år
Hållplats - busskantstöd/plattor	10 år
Cykelparkeringar / cykelställ	15 år
Belysning	
Belysningsstolpar	30 år
Belysningsarmaturer	10 år
Kabel/fundament	40 år
Övriga publika fastigheter:	
Naturresevat, parkmark, kulturresevat	Obegränsad livslängd
Parkanläggningar, planteringar, dagvattendammar	10-33år
Konstgräs	5-10 år
Maskiner och inventarier	Antal år
Maskiner	
Maskinstegar, slussportar, pråmar, tekniska anläggningar	33 år
Övriga maskiner	3-10 år
Inventarier	
Möbler och inredningsartiklar	3-15 år
Bilar och andra transportmedel	5-15 år
Konst	Obegränsad livslängd

Förvaltning

Kommunstyrelsen ansvarar för att informera om riktlinjen. Alla nämnder ansvarar för att implementera och arbeta i enlighet med riktlinjen.